

Actieprogramma sociaal maatschappelijke effecten Corona

Gemeente Dalfsen

Aan: College van B&W
Van: Klazien Bergsma namens afdeling MO
Betreft: Inzet Corona steunmaatregelen
Datum: 20 september 2021

Inhoudsopgave

Inhoud

Inhoudsopgave	2
Inleiding.....	3
Onderdelen actieprogramma na Corona	3
Statushouders sleutelfiguren	3
Preventie jeugdzorg.....	3
Mantelzorgondersteuning.....	4
Bijdragen kinderopvang (kosten verplicht vanuit het Rijk)	4
Verlengen experiment indicatieloze dagbesteding De Olmen	5
Indicatieloze dagbesteding ter voorkoming eenzaamheid.....	5
Extra inzet onafhankelijke cliëntondersteuning MEE:.....	6
Project sociale kringen MEE	6
Wat hebben wij niet opgenomen maar zijn wel (deels) gerelateerd aan Corona.....	6
Jeugd en jongerenwerk	6
VVE en Onderwijs	6
Cultuur.....	7
Totaaloverzicht kosten en verdeling jaarschijven:	7

Inleiding

Acties beperken effecten Corona op sociaal maatschappelijk gebied

Als gevolg van Corona signaleren wij vanuit maatschappelijke ondersteuning een aantal gevolgen in de samenleving. Zoals meer signalen over eenzaamheid, meer behoefte aan ondersteuning bij gezinnen en mantelzorgers. In dit document stellen we een actieprogramma voor waarmee we verwachten dat de effecten op de langere termijn voor zorg- en ondersteuning beperkt blijven. De acties zijn uitgewerkt op basis van de gevolgen die wij en partners signaleren op het gebied van welzijn en gezondheid in onze gemeente. Er zijn geen acties opgenomen die al in een andere vorm plaatsvinden of op andere wijzen worden gefinancierd.

Financiële dekking acties

Met de meicirculaire is definitief bekend geworden welke Corona gelden beschikbaar zijn voor de Gemeente Dalfsen in 2021. Omdat wij inmiddels halverwege 2021 zijn en we verwachten dat de effecten langer dan een jaar zullen voortduren, stellen wij voor de uitgaven te verdelen over 2021 tot en met 2023. Hierna lichten wij de onderdelen van het actieprogramma toe inclusief de benodigde budgetten.

Onderdelen actieprogramma na Corona

Statushouders sleutelfiguren

Het afgelopen jaar ontvingen wij vaker signalen dat er statushouders en andere migranten zijn die sociaal geïsoleerd zijn en dat de coronapandemie dit heeft versterkt. Zij weten de weg niet richting het reguliere voorveld (welzijnswerk, AMW, sport/ cultuur) of ervaren drempels om hier zelfstandig aan te kloppen of gebruik van te maken. We willen in overleg met onze betrokken organisaties kijken hoe we 'oudkomers' kunnen inzetten als sleutelfiguren om te bevorderen dat mensen (weer) mee gaan doen, waarbij deze sleutelpersonen getraind en ondersteund worden.

Wat gaan we doen: Nadat we via de maatschappelijke partners en onze consultants statushouders hebben geïnventariseerd wie er benaderd zou kunnen worden als sleutelfiguur, nodigen wij deze groep uit onder begeleiding van professionele sleutelfiguren. Met deze groep gaan we in gesprek of en zo ja wat zij zouden willen betekenen voor nieuwe statushouders (bijvoorbeeld door bij wijkbezoeken of activiteiten van Saam aan te sluiten, om mee te gaan naar instanties, voorlichting te geven bij het participatieverklaringstraject of anders). Sleutelfiguren die wat willen betekenen krijgen een training en indien nodig ondersteuning van professionele sleutelfiguren. Daarnaast worden zij gekoppeld aan één van de lokale maatschappelijke partners.

Wat is het doel: Drempels verlagen richting het reguliere voorveld en eventuele problemen eerder signaleren en oppakken.

In welke periode: 2022-2023

Benodigd aanvullend budget: € 8.000 (inschatting, er zijn nog geen offertes opgevraagd)

Preventie jeugdzorg

Homestart

In juni 2021 is de evaluatie van het project Home-Start opgeleverd door De Kern maatschappelijk werk. Hieruit blijkt dat de inzet van Homestart effectief lijkt te zijn, maar ook dat het een lange aanlooptijd nodig had om bekend te worden bij verwijzers. In de projectperiode zijn 22 gezinnen ondersteund door Homestart.

Home-Start is een evidence based programma waarbij vrijwilligers gezinnen met minimaal één kind in de leeftijd van 0 t/m 17 jaar ondersteunen tijdens een moeilijke periode. De vrijwilliger komt wekelijks een dagdeel bij gezinnen thuis gedurende maximaal 1,5 jaar. Gemiddeld zijn vrijwilligers 3 uur per week aanwezig bij hun gezin. Home-Start bestaat al bijna 30 jaar in Nederland en is actief in 163 gemeenten.

De vraag van ouders staat centraal, waarbij de kracht van het zelfoplossend vermogen wordt benadrukt. Dit draagt bij aan het zelfvertrouwen van ouders. Ouders worden aangemoedigd gebruik te leren maken van hun netwerk wat hun minder kwetsbaar maakt. Dit zorgt ervoor dat de kans dat zij in de toekomst in de problemen komen en professionele hulp nodig hebben, een stuk kleiner wordt. Vrijwilligers ondersteunen vanuit eigen levens- en opvoedervaring. Dit maakt dat zij naast de ouder

kunnen gaan staan vanuit die positie ondersteuning kunnen bieden, in plaats van dat zij hulpverlener zijn. Onze consultants merken dat deze positie ervoor zorgt dat gezinnen er sneller voor open staan. De vrijwilliger is een sparringspartner op wie het gezin tijdelijk een beroep kan doen, zoals veel ouders die wel een steunend netwerk hebben hun opvoeddilemma's ook bespreken met bijv. een buur of vriend(in).

Evaluatie Homestart: conclusies

- Homestart voldoet aan de vraag van ouders.
- Homestart voldoet aan de vraag van verwijzers
- Homestart is een relatief goedkope manier om veel contactmomenten met het gezin te hebben, door de inzet van vrijwilligers die wekelijks bij gezinnen over de vloer komen.
- De inzet van Homestart lijkt de inzet van zwaardere zorg te kunnen voorkomen. I.v.m. privacy is dit niet bij alle gezinnen die begeleid zijn te achterhalen.

Bovenstaande is gebaseerd op een evaluatie van Homestart zelf, maar wordt in grote lijnen ondersteund door de consultants vanuit de gemeente die klanten hebben doorverwezen.

In de Corona periode is de druk op gezinnen toegenomen, er zijn meer signalen van stress bij ouders en meer doorverwijzingen naar Jeugd GGZ. Het is daarom niet wenselijk om te stoppen met een interventie die gezinnen op een laagdrempelige wijze kan helpen. Er vindt vanaf 2022 een bezuiniging plaats op maatschappelijk werk van 5%. Hierdoor is het budget voor maatschappelijk werk al ingekrompen, als binnen dit reguliere budget ook Home-start moet worden gerealiseerd, kunnen minder inwoners terecht bij het regulier maatschappelijk werk. Gezien de toename naar vragen aan maatschappelijk werk (veroorzaakt door Corona en doordat we meer verwijzen naar het voorveld in plaats van indicaties afgeven voor Jeugdzorg en Wmo) is dat niet wenselijk.

Wat gaan we doen: Wij stellen voor het project Homestart twee jaar te continueren. Dat betekent dat er jaarlijks 15 gezinnen ondersteund kunnen worden.

Wat is het doel: Laagdrempelige opvoedondersteuning zodat gezinnen zelfredzaam zijn en blijven en geen/minder beroep op jeugdzorg nodig is.

In welke periode : 2022 en 2023

Benodigd budget: 64.000

Mantelzorgondersteuning

Vanuit Saam welzijn is aangegeven dat de druk op mantelzorgers is toegenomen. Als gevolg van Corona hebben mantelzorgers veel thuis gezeten en daardoor is de stress en werkdruk toegenomen. Er is vooral behoefte aan 1 op 1 contact waarin mantelzorgers hun verhaal kwijt kunnen en gecoacht worden in hun individuele situatie. Met een tijdelijke uitbreiding van 0,5 FTE kan het mantelzorgteam de vragen goed beantwoorden.

Wat gaan we doen: Mantelzorgers individueel ondersteunen.

Wat is het doel: Mantelzorgers ondersteunen zodat zij mantelzorg kunnen blijven verlenen en daardoor inwoners zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en minder/niet afhankelijk zijn van geïndiceerde zorg.

In welke periode: 2022

Benodigd budget: 30.000 euro

Bijdragen kinderopvang (kosten verplicht vanuit het Rijk)

In de periode van 16 december 2020 tot en met 7 februari 2021 is alle kinderopvang gesloten geweest vanwege Corona. Ouders zijn aangemoedigd wel door te betalen, zodat de organisaties niet om zouden vallen.

Wat gaan we doen: Het Rijk heeft beloofd de gemaakte kosten te compenseren. Voor ouders met kinderopvangtoeslag (KOT) is dit geregeld via de Belastingdienst. Voor ouders zonder KOT wordt dit geregeld door de gemeente. Als gemeente betalen wij voor twee verschillende doelgroepen (een deel van) de kinderopvang. Namelijk voor peuteropvang (8 uur per week, voorheen de peuterspeelzaal) en voor kinderopvang voor kinderen van ouders die vanwege Sociale of Medische redenen (tijdelijk) niet in staat zijn voor hun kind te zorgen (SMI). In beide gevallen betalen de ouders een inkomensafhankelijke bijdrage. Ouders krijgen deze bijdrage terug over de periode van 16 december

2020 tot 8 februari 2021 (ongeacht of ze gebruik hebben kunnen maken van de opvang). En in het geval van de BSO krijgen ouders met een SMI geld over de periode van 16 december 2020 tot 19 april 2021

Wat is het doel ouders compenseren voor gemaakte kosten ten tijde van sluiten van de kinderopvang

In welke periode Periode: 16 december 2020 tot 8 februari 2021 (BSO tot 19 april 2021)

Benodigd budget: € 2.100,-

Verlengen experiment indicatieloze dagbesteding De Olmen

In het najaar van 2020 is een experiment gestart in De Olmen in Nieuwleusen voor indicatieloze dagbesteding voor vroegdementerenden onder begeleiding van een zorgaanbieder. Door aangescherpte coronamaatregelen heeft het experiment een aantal maanden stil gelegen, en is het uiteindelijk wel weer voorzichtig opgestart, maar met minder deelnemers dan bij aanvang werd verwacht om te kunnen meten of dit experiment een aanvulling zou zijn als tussenplek op het bestaande aanbod van het reguliere welzijnsaanbod en geïndiceerde dagbesteding.

Wat is het doel: creëren van indicatieloze dagbesteding als alternatief voor inzet geïndiceerde dagbesteding. Indicatieloze voorzieningen zijn laagdrempeliger voor de inwoner omdat geen indicatie nodig is. Daarnaast is de verwachting dat een dergelijke voorziening financieel voordeel oplevert doordat minder indicaties voor maatwerkvoorzieningen nodig zijn.

Periode: 2021/2022

Benodigd budget: € 8.000 voor inzet zorgprofessional 1 dag per week, gedurende een half jaar.

Indicatieloze dagbesteding ter voorkoming eenzaamheid

In de Coronaperiode zijn veel mensen aan huis gebonden geweest. De drempel om activiteiten te bezoeken is hoger geworden na een lange periode thuis. Om eenzaamheid te voorkomen, ontmoetingen te stimuleren en om te voorkomen dat dit via Wmo indicaties opgelost wordt, is meer indicatieloze dagbesteding nodig. Dit geldt zowel op de korte als op de lange termijn.

Wat gaan we doen: In Dalfsen wil Rosengaerde in samenwerking met Saam welzijn indicatieloze dagbesteding toekomstbestendig vormgeven (nu is er alleen in De Olmen Nieuwleusen nog maar een experiment). Het betaalbaar houden van de indicatieloze dagbesteding door voldoende toestroom te hebben en vrijwilligers is hierbij een uitdaging. De werkzaamheden kunnen naar verwachting op termijn binnen het bestaande werk van Rosengaerde en Saam welzijn worden opgenomen. Voor de opzet is extra inzet van een opbouwwerker vanuit Saam welzijn en een medewerker van Rosengaerde voor ongeveer 16 uur per week nodig gedurende een jaar. Daarnaast een activiteitenbudget voor PR en communicatie.

Wat is het doel: indicatieloze dagbesteding om eenzaamheid te voorkomen en de Wmo voorzieningen betaalbaar te houden.

Periode: 2021/2022

Benodigd budget: € 36.000 euro (€ 35.000 euro personele inzet, € 1000 euro activiteitenbudget) voor de periode van een jaar voor de inzet van een opbouwwerker en een zorgprofessional om in de kern Dalfsen voor meerdere doelgroepen indicatieloze dagbestedingsplekken te creëren.

Extra inzet onafhankelijke cliëntondersteuning MEE:

In de eerste helft van 2021 is 20% meer inzet geweest van onafhankelijke cliëntondersteuning door MEE. De toenemende vraag komt deels doordat er meer doorverwezen wordt door consulenten naar het voorveld. Het vermoeden is dat Corona echter ook bijdraagt aan de toenemende vraag voor inzet van onafhankelijke cliëntondersteuning doordat sociale contacten gemist zijn en MEE in hun contacten met inwoners een toenemende mate van eenzaamheid constateert.

Wat is het doel: voldoende budget om ook in Q4-21 onafhankelijke cliëntondersteuning in te kunnen zetten.

Periode: Q4-2021

Benodigd budget: € 37.000 (verwacht tekort inzet onafhankelijke cliëntondersteuning 2021)

Project sociale kringen MEE

Mensen met een verstandelijke beperking kunnen tijdens een pandemie extra last hebben van stress en bezorgdheid. Vooral als het voor hen lastiger is om te begrijpen wat er aan de hand is of als ze moeite hebben met de snelle en drastische veranderingen in hun dagelijks leven. Dit kan probleemgedrag veroorzaken. Meer mensen maken gebruik van cliëntondersteuning om iemand te hebben, die met hen mee denkt of op weg helpt.

Voor jongeren vormt langdurig leven in een anderhalve-meter-samenleving (zonder school, baantjes, sport en louter online ontmoeting met leeftijdgenoten) een bedreiging voor de ontwikkeling van hun gezonde gevoel voor normale sociale omgang. Juist jongeren met ASS (autisme spectrum stoornissen) missen de contacten, maar vinden het gelijktijdig erg ingewikkeld om dit vorm te geven. Extra ondersteuning voor het realiseren van vriendengroep is daarbij essentieel.

Juist de groep jongeren die het steeds wel (net) redde loopt nu verhoogd risico. Deze groep kent de weg naar hulp en ondersteuning nog niet en verwijzers/signaleerders zoals huisartsen of schoolbegeleiders worden terughoudend bezocht. Dit veroorzaakt, of vergroot de kans op:

- verstoring van dag/nachtritme, te weinig slaap
- vereenzaming, terugtrekken en vermindering sociale vaardigheden
- overmatig gamen
- oplopende spanning en conflicten in gezinnen
- meer dreiging op straat, hangen in groepen, conflicten met handhavers
- weglopen van jongeren, meer thuisloos zijn, hangen bij (zelfstandig wonende) "vrienden", meer blowen, alcohol, criminaliteit

Met name de jongeren met een (licht verstandelijke) beperking lopen een sterk verhoogd risico. Inzet van begeleide vriendenkringen of logeerkringen om de thuissituatie te ontlasten, voorkomen problemen op langere termijn.

Wat is het doel: versterken sociaal netwerk kwetsbare inwoners

Periode: 2021/2022

Benodigd budget: € 13.000

Wat hebben wij niet opgenomen maar zijn wel (deels) gerelateerd aan Corona

Jeugd en jongerenwerk

Voor dit werk is er niet op korte termijn een tekort aan inzet. Op de langere termijn is het echter nodig om hierin meer te investeren om echt de slag te kunnen maken van jeugdzorg naar preventie. Dit wordt inhoudelijk uitwerkt in samenhang in vervolg op de nota preventiebeleid. De extra middelen voor jeugdzorg die van het rijk worden ontvangen kunnen onder meer hiervoor ingezet worden.

VVE en Onderwijs

De gemeente ontvangt vanuit de Nationaal Programma Onderwijs (NPO) € 330.000,-. Dit bedrag dient te worden ingezet om onderwijsvertragingen in te halen die kinderen opliepen tijdens de coronapandemie. De scholen hebben eveneens extra middelen ontvangen van het NPO. Samen met

de scholen en schoolbesturen dient een inhoudelijk plan te worden gemaakt voor de inzet van deze middelen, passend binnen de richtlijnen (menukaart) die de minister hierbij heeft opgesteld. Dit plan dient aan te sluiten op de in het onderwijs geconstateerde vertragingen. De inzet moet plaats vinden in de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023 en moet verantwoord worden in de jaarrekening 2023. Met de scholen wordt hiervoor een inhoudelijk programma ontwikkeld.

Cultuur

Alle bij de gemeente Dalfsen betrokken culturele partijen zoals culturele verenigingen, bibliotheek zijn door ons benaderd met een enquête om te kijken of en welke ondersteuning nodig is in de Corona periode of voor de gevolgen van Corona. Er waren met name wensen voor duidelijke informatie over het wel en niet doorgaan van evenementen en welke regels hierbij gelden. Een klein deel kende het noodfonds niet en wilde hierover graag meer informatie.

Totaaloverzicht kosten en verdeling jaarschijven:

Onderwerp	Budget totaal	Verdeling over jaarschijven		
		2021	2022	2023
Statushouders sleutelfiguren	€ 8.000		€ 6.000	€ 2.000
Home Start	€ 64.000		€ 32.000	€ 32.000
Mantelzorgondersteuning	€ 30.000		€ 30.000	
Bijdragen kinderopvang	€ 2.100	€ 2.100		
De Olmen verlenging	€ 8.000		€ 8.000	
Opzet indicatieloze dagbesteding Dalfsen	€ 36.000	€ 10.000	€ 26.000	
Extra inzet clientondersteuning MEE	€ 37.000	€ 37.000		
Sociale kringen MEE	€ 13.000	€ 13.000		
	€ 198.100	€ 62.100	€ 102.000	€ 34.000